

URZĄD STATYSTYCZNY
W BYDGOSZCZY

ZEWNĘTRZNE PRZEPIŁYWY LUDNOŚCI ZWIĄZANE Z ZATRUDNIENIEM W 2011 R.

W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM
NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

<http://bydgoszcz.stat.gov.pl/>

OPRACOWANIA SYGNALNE

Bydgoszcz, wrzesień 2014 r.

Źródło danych:

Badanie dojazdów do pracy w 2011 r. dla ogółu pracujących zostało przeprowadzone na podstawie danych zawartych w rejestrach administracyjnych, pozyskanych przez statystykę publiczną na potrzeby Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (NSP 2011). Metodyka została opracowana na podstawie wcześniej przeprowadzonych prac związanych z realizacją badania „Przeptywy ludności związane z zatrudnieniem w 2006 r.”.

Podstawowe definicje

Pracownicy najemni (zatrudnieni) to osoby, których źródłem przychodu są wynagrodzenia ze stosunku: pracy, służbowego, spółdzielczego, z pracy nakładczej, a także zasiłki pieniężne z ubezpieczenia społecznego wypłacane przez zakład pracy.

Wyjeżdżający do pracy to pracownicy najemni (zatrudnieni), którzy wyjeżdżają z gminy (powiatu, województwa) zamieszkania do innej gminy (powiatu, województwa), gdzie jest ich miejsce pracy.

Przyjeżdżający do pracy to pracownicy najemni (zatrudnieni), którzy przyjeżdżają z gminy (powiatu, województwa) swojego zamieszkania do innej gminy (powiatu, województwa), gdzie jest ich miejsce pracy.

Saldo przepłyów związanych z pracą - różnica pomiędzy przyjeżdżającymi do danej jednostki a wyjeżdżającymi z danej jednostki.

Dojazdy do pracy stanowią szczególny rodzaj ruchu migracyjnego ludności, polegający na codziennym, wahałowym przemieszczaniu do i z pracy. Zainteresowanie dojazdami do pracy w Polsce wzrasta wraz z rozwojem gospodarki i związanym z tym przemieszczaniem się ludności. Przepływy w zakresie dojazdów do pracy są czynnikiem kształtującym wiele zjawisk społeczno-gospodarczych – są jednym z istotnych kryteriów badania interakcji przestrzennych.

W niniejszym opracowaniu podjęto próbę przedstawienia sytuacji województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie dojazdów do pracy ze szczególnym uwzględnieniem przepłyów zewnętrznych, tj. *przyjeżdżających do pracy* do województwa kujawsko-pomorskiego z innych województw i *wyjeżdżających do pracy* z województwa kujawsko-pomorskiego do innych województw. **W tym ujęciu przepływy zewnętrzne nie obejmują przepłyów pracowników najemnych związanych z zatrudnieniem między gminami województwa kujawsko-pomorskiego.** Ten aspekt dojazdów do pracy będzie analizowany w odrębnym opracowaniu.

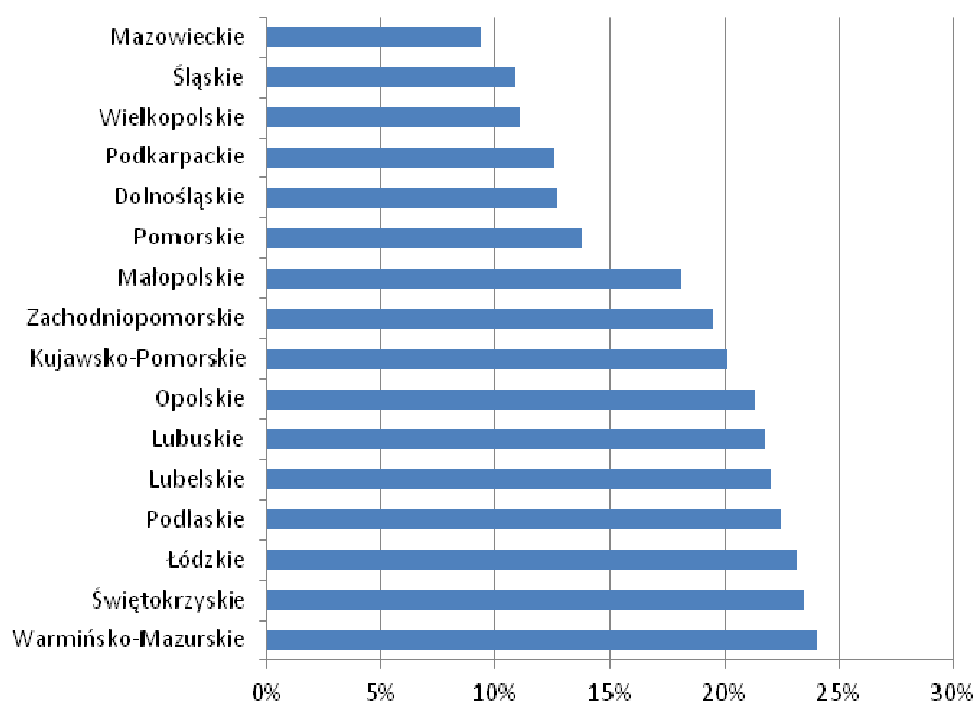
Wyjeżdżający do pracy poza województwo

W 2011 r. w województwie kujawsko-pomorskim do pracy wyjeżdżało 141,9 tys. osób, tj. 27,0% pracowników najemnych. Spośród wszystkich wyjeżdżających do pracy zamieszkałych w województwie kujawsko-pomorskim 20,1% przekraczało granice naszego województwa (28,6 tys. osób). Skala zewnętrz-

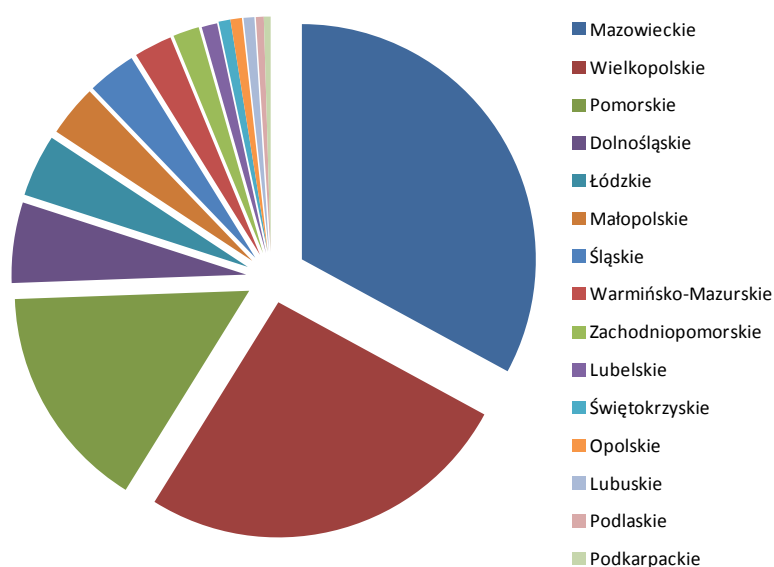

nych dojazdów związanych z zatrudnieniem w województwie kujawsko-pomorskim należy do wyższych w kraju. Na dojazdy poza granice województwa zamieszkania więcej niż w województwie kujawsko-pomorskim pracowników najemnych decydowało się w 7 województwach – najczęściej w warmińsko-mazurskim (24,0% osób wyjeżdżających poza województwo). Wśród województw o najniższym udziale wyjazdów zewnętrznych związanych z zatrudnieniem wyróżniało się województwo mazowieckie, wyjazdy poza granice województwa stanowiły tu 9,4% ogólnej liczby wyjeżdżających do pracy zamieszkałych w tym województwie.

Udział wyjeżdżających do pracy poza województwo w ogólnej liczbie wyjeżdżających do pracy

Wyjeżdżający do pracy poza granice województwa kujawsko-pomorskiego

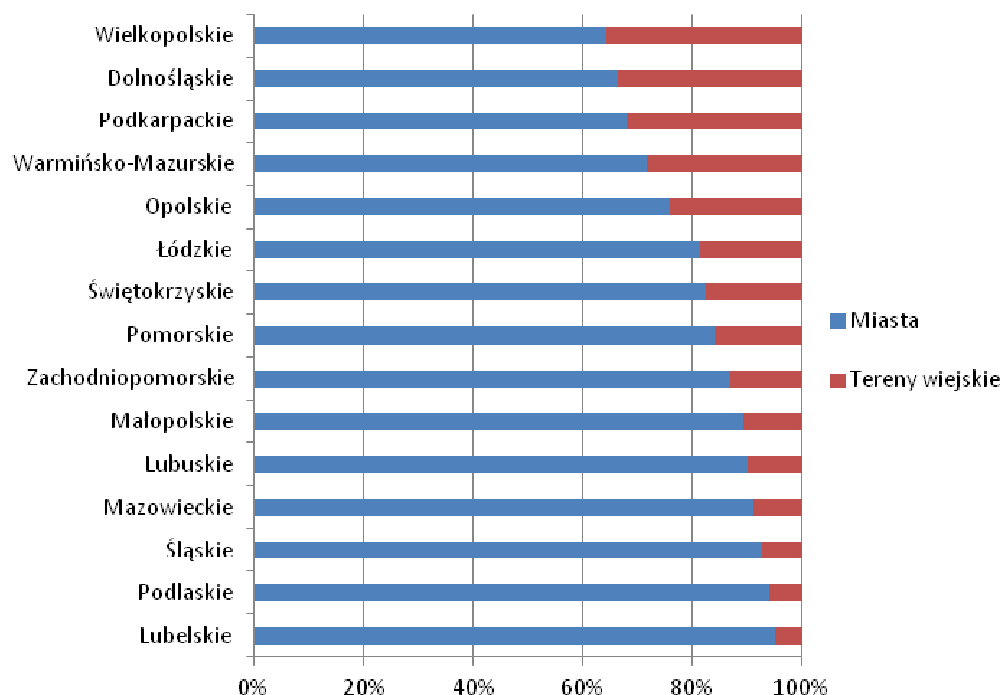

Biorąc pod uwagę kierunek przepływów zewnętrznych w województwie kujawsko-pomorskim uważa się, że jego mieszkańcy wyjeżdżali do pracy do wszystkich województw. Najwięcej z nich decydowało się na wyjazdy do województwa mazowieckiego – 32,9% wszystkich wyjazdów zewnętrznych, wielkopolskiego – 25,9% oraz pomorskiego – 15,6%. Łącznie do tych 3 województw wyjeżdżało niemal ¾ ogółu wyjeżdżających do pracy z Kujawsko-Pomorskiego. Stosunkowo dużo pracowników najemnych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego przyjeżdżało do województw: dolnośląskiego, łódzkiego i małopolskiego. Stanowili oni odpowiednio: 5,5%, 4,3% i 3,5% ogólnej liczby zamieszkałych w województwie kujawsko-pomorskim pracowników najemnych wyjeżdżających do pracy poza jego granice. Natomiast najmniej pracowników najemnych z terenu województwa decydowało się na dojazdy do pracy do województwa podlaskiego i podkarpackiego (po ok. 0,5%).

Poza województwo kujawsko-pomorskie, mieszkający w nim pracownicy najemni, wyjeżdżali do pracy głównie do miast (80,5% wszystkich wyjeżdżających). W największym stopniu miasta były celem przemieszczeń związanych z zatrudnieniem w województwach: lubelskim (95,1% wyjeżdżających do tego województwa) i podlaskim (94,2%). Relatywnie najmniejszy udział wyjazdów do pracy do miast notowano wśród wyjeżdżających do województw: wielkopolskiego (64,3%), dolnośląskiego (66,6%) oraz podkarpackiego (68,2%).

Wyjeżdżający do pracy poza granice województwa kujawsko-pomorskiego do miast i na tereny wiejskie według województw

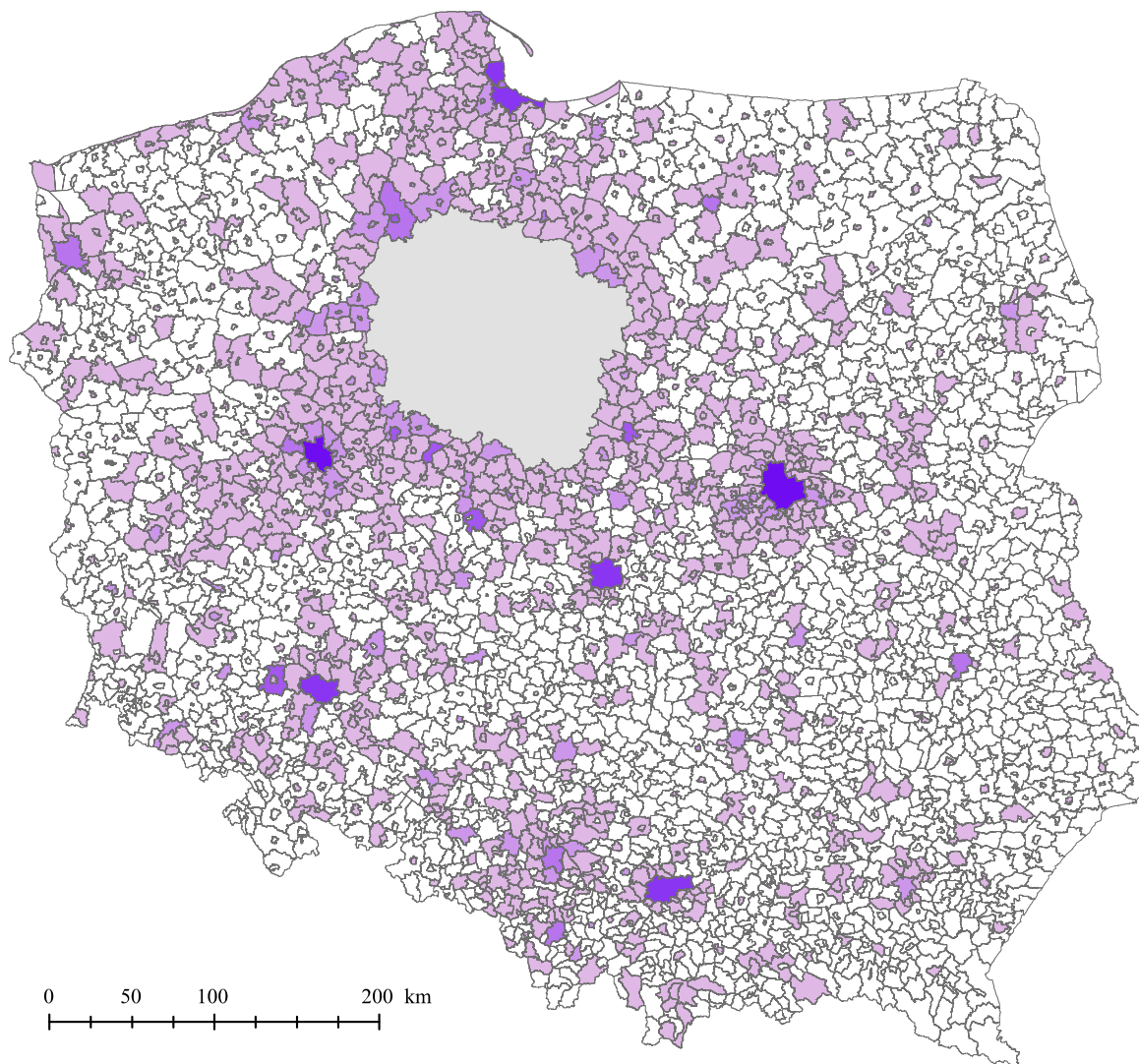

Zasadniczo główne destynacje wyjazdów do pracy poza granice województwa kujawsko-pomorskiego stanowiły stolice województw. Dla największej liczby pracowników najemnych zamieszkałych w województwie kujawsko-pomorskim celem dojazdu do pracy poza województwo była Warszawa. W 2011 r. była ona miejscem pracy dla 7,1 tys. osób. Stanowili oni 30,9% wszystkich wyjeżdżających do pracy do miast poza granice województwa kujawsko-pomorskiego i 24,9% wszystkich wyjeżdżających poza jego granice.

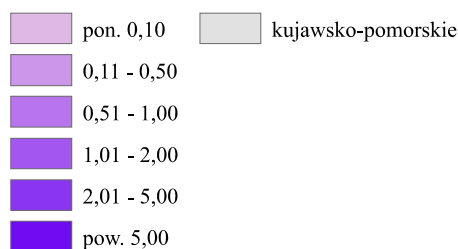

Kolejnym atrakcyjnym dla mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego pozawojewódzkim rynkiem pracy było miasto Poznań. Do pracy przyjeżdżało tu 2,6 tys. osób, co stanowiło 11,3% wyjeżdżających do pracy do miast poza granice województwa kujawsko-pomorskiego, tj. 9,1% wszystkich wyjeżdżających w tym celu poza granice województwa. O ponad połowę mniejszy strumień wyjeżdżających do pracy z województwa kujawsko-pomorskiego kierował się do Gdańska. W 2011 r. w mieście tym pracowało 1,2 tys. pracowników najemnych zamieszkujących województwo kujawsko-pomorskie, tj. 5,4% wyjeżdżających do pracy do miast poza granice województwa i 4,4% ogółu wyjeżdżających do pracy poza granice województwa.

Wyjazdy do pracy poza granice województwa kujawsko-pomorskiego

udział wyjeżdżających do pracy z woj. kujawsko-pomorskiego w ogólnej liczbie wyjeżdżających do pracy poza woj. kujawsko-pomorskiego (%):

W aspekcie wyjazdów pracowników najemnych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego do stolic innych województw, warto zwrócić uwagę, że atrakcyjnym miejscem pracy było również miasto Kraków. W 2011 r. z województwa kujawsko-pomorskiego wyjeżdżało do Krakowa 0,7 tys. osób. Stanowili oni 3,2% wyjeżdżających do pracy do miast poza granice województwa i 2,6% ogółu wyjeżdżających do pracy poza województwo. W czołówce atrakcyjnych rynków pracy dla mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego znalazły się także miasta Wrocław i Łódź. W 2011 r. pracowało w nich po ok. 0,6 tys. osób pracowników najemnych zamieszkałych w województwie. Stanowili oni po ok. 3% wyjeżdżających do pracy do miast poza granice województwa i po ok. 2% ogółu wyjeżdżających do pracy poza województwo. Poza stolicami województw wśród najbardziej atrakcyjnych miast pod względem wyjazdów do pracy znalazło się miasto Gdynia i Chojnice w województwie pomorskim. Do Gdyni z terenu województwa kujawsko-pomorskiego wyjeżdżało 0,8 tys. pracowników najemnych. Stanowili oni 3,5% wyjeżdżających do pracy do miast poza województwo i 2,8% ogółu wyjeżdżających do pracy poza województwo. Strumień wyjazdów mieszkańców kujawsko-pomorskiego do pracy do miasta Chojnice był zbliżony do wyjazdów do Łodzi i Wrocławia.

W celach zarobkowych w 2011 r. na tereny wiejskie położone poza granicami województwa kujawsko-pomorskiego decydowało się wyjeżdżać 19,5% pracowników najemnych zamieszkałych w województwie. Najbardziej atrakcyjna w tym względzie była gmina wiejska Powidz w województwie wielkopolskim. Kierowało się do niej 0,5 tys. osób, co stanowiło 9,1% ogólnej liczby pracowników najemnych zamieszkałych w województwie kujawsko-pomorskim wyjeżdżających do pracy na tereny wiejskie poza granice województwa (1,8% wszystkich wyjazdów zewnętrznych związanych z pracą). Pozostałe strumienie wyjazdów do pracy do gmin wiejskich poza granice województwa były znacznie mniejsze. Po ok. 300 osób wyjeżdżało do gmin Środa Śląska w województwie dolnośląskim i Tuliszków w województwie wielkopolskim. Liczba wyjeżdżających do pracy do pozostałych wiejskich jednostek administracyjnych wahała się od 1 do 200 osób.

Wyjeżdżający do pracy poza granice województwa pochodzili z każdej jednostki administracyjnej województwa kujawsko-pomorskiego, przy czym większość, bo 58,8% pochodziła z miast. Wśród nich dominowali mieszkańcy największych miast regionu: Bydgoszczy (4,7 tys. pracowników najemnych), Torunia (2,6 tys.), Włocławka (1,3 tys.) i Grudziądz (1,2 tys.). Łącznie z wymienionych miast wyjeżdżało poza granice województwa w celach zarobkowych niemal 60% wszystkich wyjeżdżających z miast do pracy poza granice województwa. Ich wyjazdy stanowiły 34,2% ogółu wyjazdów zewnętrznych związanych z pracą. Należy przy tym zauważyć, że najbardziej mobilni w tym aspekcie byli mieszkańcy stolic województwa – Bydgoszczy i Torunia. Skala wyjazdów z Bydgoszczy była niemal 4-krotnie większa, a z Torunia niemal 2-krotnie większa niż z Włocławka czy Grudziądz. Wyjeżdżający z tych miast stanowili odpowiednio: 27,8%, 15,2%, 7,8% i 7,3% wszystkich wyjeżdżających do pracy z miast poza granice województwa (odpowiednio: 16,4%, 8,9%, 4,6%, 4,3% ogółu wyjazdów zewnętrznych związanych z pracą). Skala wyjazdów do pracy poza województwo z pozostałych miast była znacznie mniejsza.

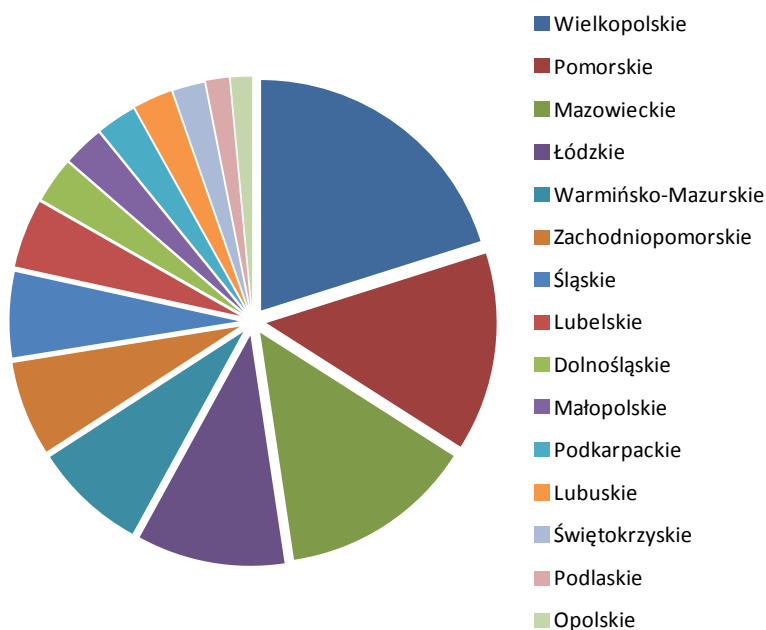
Biorąc pod uwagę wyjazdy do pracy poza granice województwa z terenów wiejskich (41,2% wszystkich wyjazdów) zauważa się, że strumienie tych wyjazdów były bardziej rozproszone. Najwięcej osób decydowało się na pracę poza województwem z obszaru wiejskiego w gminie Mogilno i gminy wiejskiej Białe Błota. Z jednostek tych wyjeżdżało ponad 0,3 tys. pracowników najemnych. Stanowili oni blisko po 3% wyjeżdżających do pracy poza granice województwa z terenów wiejskich (tj. po ok. 1% ogółu wyjeżdżających do pracy poza granice województwa kujawsko-pomorskiego).

Przyjeżdżający do pracy do województwa kujawsko-pomorskiego

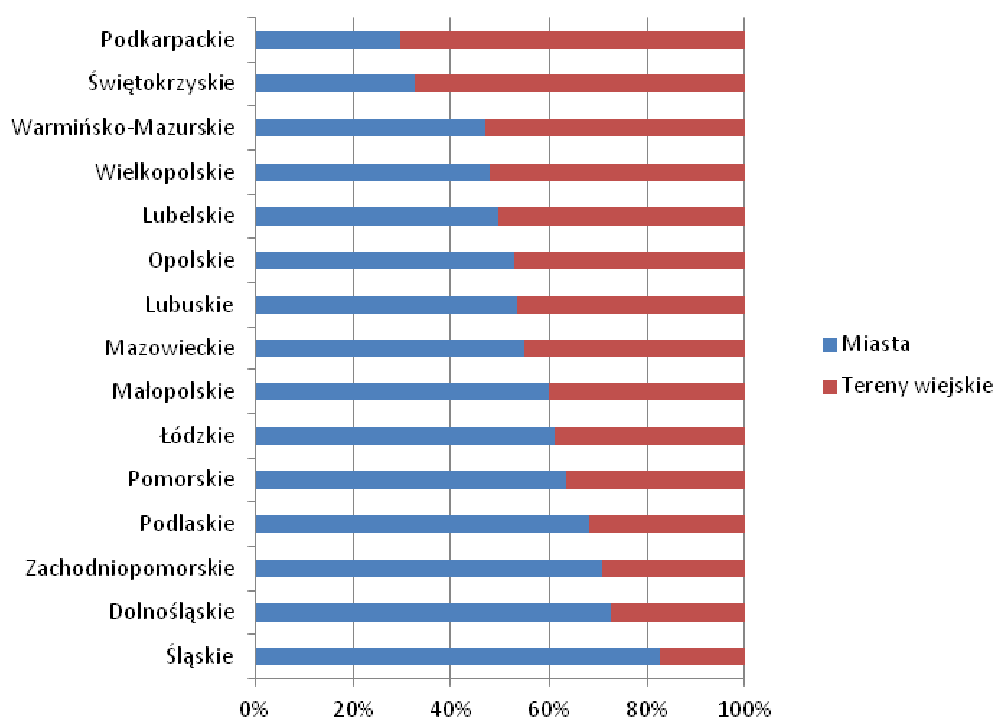
W 2011 r. do pracy do województwa kujawsko-pomorskiego przyjeżdżało 15,7 tys. pracowników najemnych. Byli to mieszkańcy wszystkich województw, przy czym największą część stanowili mieszkańcy województw: wielkopolskiego (20,1%), pomorskiego (13,9%) oraz mazowieckiego (13,6%). Łącznie mieszkańcy tych województw stanowili niemal ½ przyjeżdżających do pracy do kujawsko-pomorskiego spoza województwa. Najmniejszy udział w tych przemieszczeniach mieli mieszkańcy województw podlaskiego i opolskiego (po ok. 1,5%).

Przyjeżdżający do pracy do województwa kujawsko-pomorskiego

Z miast pochodziło 56,8% wszystkich pracowników najemnych przyjeżdżających do pracy z innych województw. Najbardziej mobilni w tym aspekcie byli mieszkańcy miast w województwach śląskim i dolnośląskim. Wśród przyjeżdżających do pracy z tych województw do województwa kujawsko-pomorskiego mieszkańcy miast stanowili odpowiednio 82,5% i 72,4%.

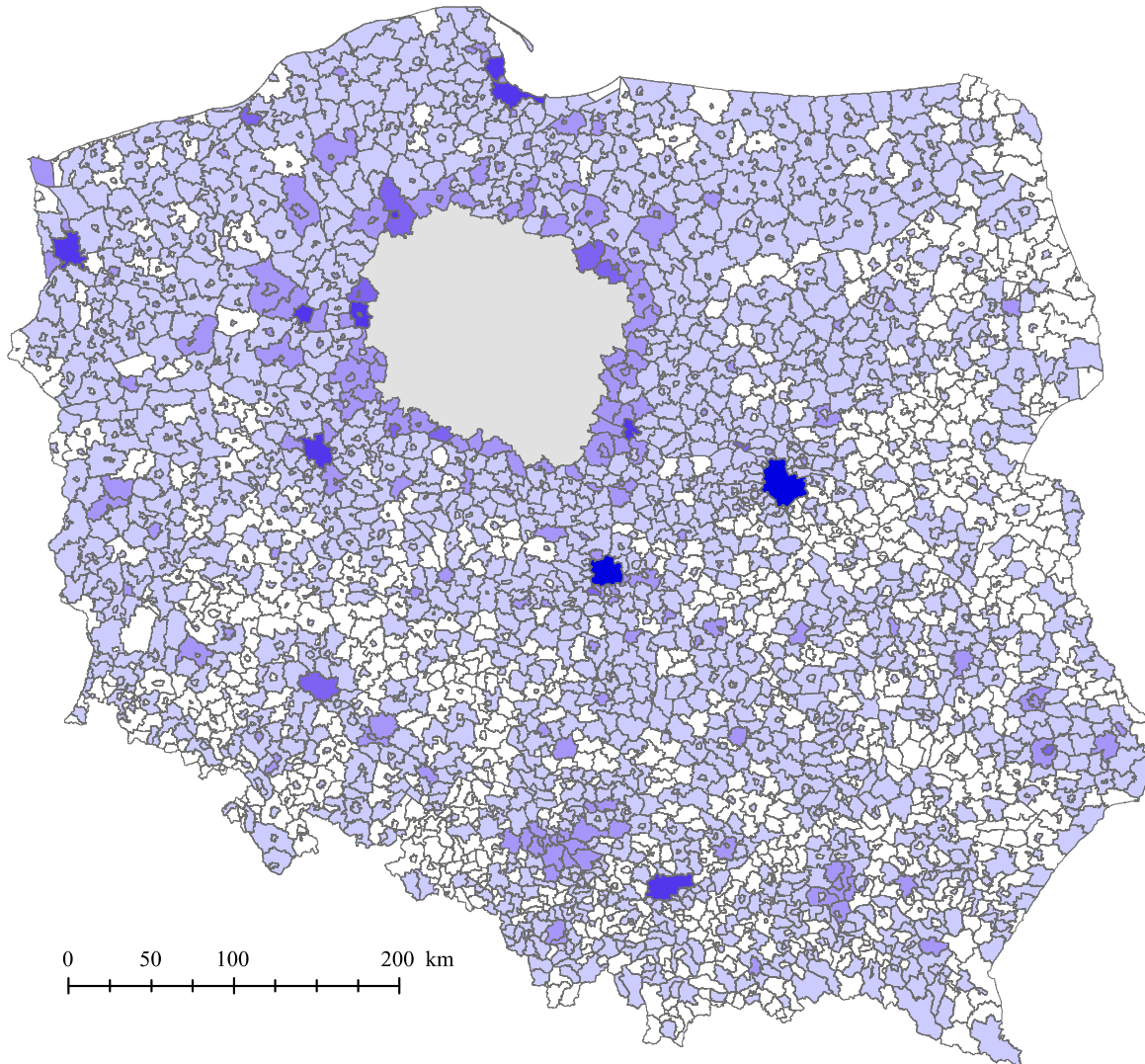
Przyjeżdżający do pracy do województwa kujawsko-pomorskiego z miast i z terenów wiejskich według województw

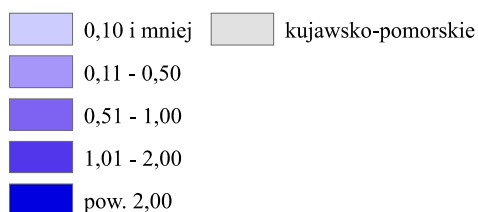

W przypadku 5 województw zaobserwowano, że większość pracowników najemnych przyjeżdżających do pracy do województwa kujawsko-pomorskiego zamieszkiwała tereny wiejskie. Wśród nich należy zwrócić uwagę na województwo podkarpackie i świętokrzyskie, gdzie pracownicy najemni zamieszkujący tereny wiejskie i przyjeżdżający do pracy do województwa kujawsko-pomorskiego stanowili odpowiednio 70,4% i 67,4%.

Przyjazdy do pracy do województwa kujawsko-pomorskiego

udział przyjeżdżających do pracy do woj. kujawsko-pomorskiego
w ogólnej liczbie przyjeżdżających do pracy
do woj. kujawsko-pomorskiego (%):

Przyjeżdżający do pracy do województwa kujawsko-pomorskiego pochodzili z 1868 jednostek administracyjnych kraju. Wielkość strumieni dojazdów do pracy wahała się od 1 do 367 osób. W 2011 r. najwięcej osób przyjeżdżało do pracy do województwa kujawsko-pomorskiego z Warszawy i Łodzi

(po nieco ponad 350 osób). Stanowili oni po ok. 4% przyjeżdżających do pracy do kujawsko-pomorskiego z miast oraz po ok. 2% ogółu przyjeżdżających do pracy do województwa kujawsko-pomorskiego. W województwie kujawsko-pomorskim stosunkowo licznie reprezentowani byli także pracownicy najemni z: Poznania, Gdańska, Gdyni oraz Piły (po ok. 200–300 osób).

Wśród wszystkich pracowników najemnych decydujących się na pracę w województwie kujawsko-pomorskim znaczna część (43,2%) pochodziła z terenów wiejskich. Największy strumień przyjazdów do województwa kujawsko-pomorskiego odnotowano z obszaru gminy wiejskiej Wyrzysk w województwie wielkopolskim oraz gminy wiejskiej Kurzętnik w województwie warmińsko-mazurskim. Do pracy do województwa kujawsko-pomorskiego przyjeżdżało z tych gmin odpowiednio 0,2 tys. i 0,1 tys. pracowników najemnych. Stanowili po ok. 2% przyjeżdżających z terenów wiejskich spoza województwa (tj. po ok. 1% ogółu przyjeżdżających do pracy do województwa kujawsko-pomorskiego).

Przyjeżdżający w 2011 r. w celach zarobkowych spoza województwa pracowali głównie w miastach – 87,1% wszystkich przyjeżdżających z innych województw. Najbardziej atrakcyjnym w tym względzie było miasto Toruń. Do pracy przyjeżdżało tu 4,5 tys. pracowników najemnych, tj. 33,1% wszystkich przyjeżdżających w celach zarobkowych do miast województwa spoza kujawsko-pomorskiego. Stanowili oni 28,8% ogółu przyjeżdżających do pracy do województwa kujawsko-pomorskiego. Ważnym rynkiem pracy dla mieszkańców spoza województwa było także miasto Bydgoszcz, gdzie spoza województwa do pracy przyjeżdżało 3,4 tys. pracowników najemnych. Stanowiła miejsce pracy dla 25,0% przyjeżdżających w celach zarobkowych do miast województwa, tj. 21,8% ogółu przyjeżdżających do pracy do województwa kujawsko-pomorskiego. Wśród lokalnych miejskich rynków pracy ważną rolę dla przyjeżdżających spoza województwa pełnił także Inowrocław (1,5 tys. przyjeżdżających do pracy spoza województwa). W 2011 r. pracę wykonywało tu 11,3% przyjeżdżających do miast województwa spoza kujawsko-pomorskiego w celach zarobkowych, co stanowiło 9,8% ogółu przyjeżdżających do pracy spoza województwa. Było to ok. 2-krotnie więcej niż w Grudziądzu i ok. 3-krotnie więcej niż we Włocławku.

Tereny wiejskie województwa kujawsko-pomorskiego były miejscem docelowym dla niespełna 13% przyjeżdżających do pracy z innych województw. W tym względzie najbardziej atrakcyjna była gmina Lubicz. Do pracy przyjeżdżało tu 0,1 tys. pracowników najemnych, co stanowiło 7,2% ogółu przyjeżdżających do pracy na tereny wiejskie województwa kujawsko-pomorskiego. Było to 0,9% ogółu przyjeżdżających do pracy spoza województwa. Do pozostałych wiejskich jednostek administracyjnych przyjeżdżało do pracy po mniej niż 5% wszystkich przyjezdnych na tereny wiejskie w celach zarobkowych spoza województwa i mniej niż 1% wszystkich przyjezdnych do województwa kujawsko-pomorskiego.

Saldo przepływów związanych z pracą

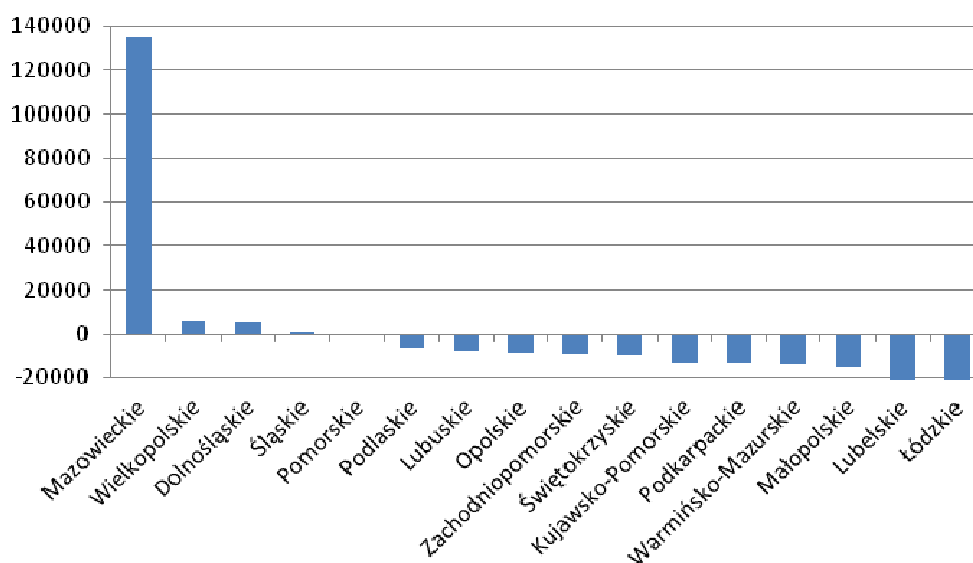
Biorąc pod uwagę przepływy międzywojewódzkie związane z pracą zauważa się, że w 2011 r. województwo kujawsko-pomorskie, podobnie jak 11 innych województw osiągnęło ujemne saldo (minus 12884 osób).

Do województw, które osiągnęły wyższe niż w województwie kujawsko-pomorskim ujemne saldo należały: łódzkie (minus 25598 osób), lubelskie (minus 22598), małopolskie (minus 14965), warmińsko-mazurskie (minus 14116) i podkarpackie (minus 13266). Przewaga liczby przyjeżdżających do pracy z innych województw nad liczbą wyjeżdżających do pracy do innych województw występowała jedynie

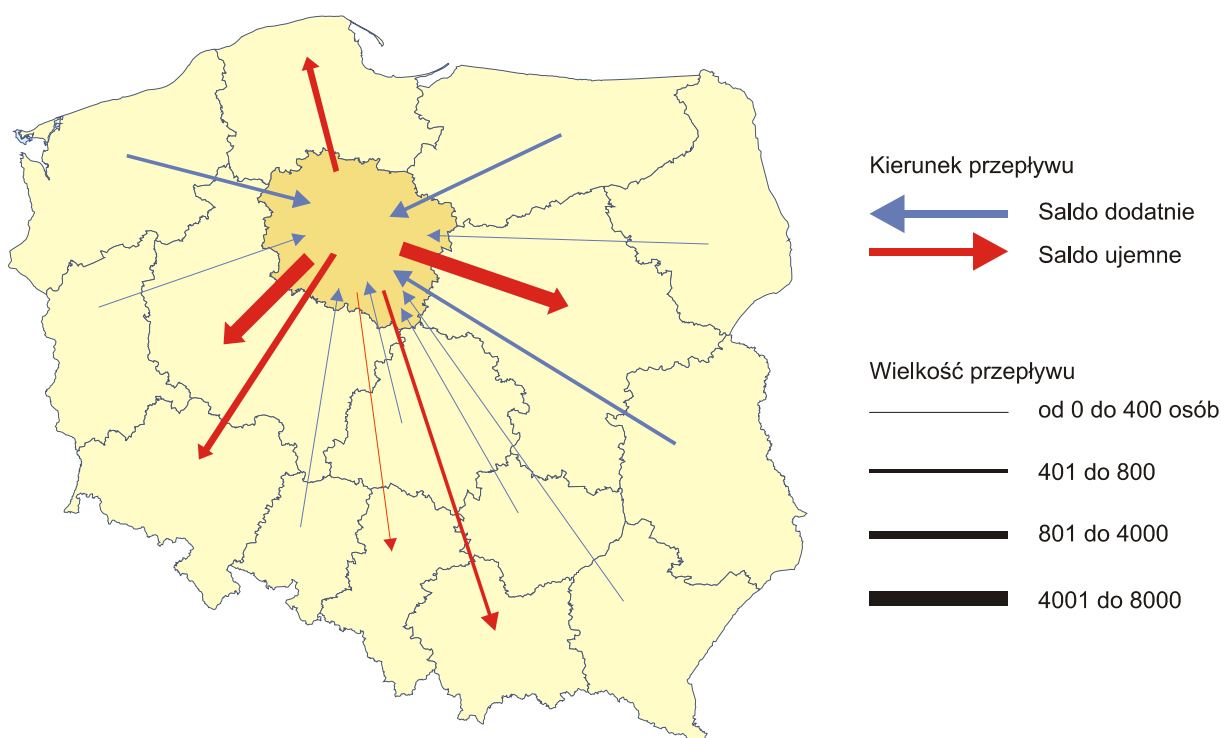
w województwach: mazowieckim, wielkopolskim, dolnośląskim oraz śląskim. Wynosiła ona odpowiednio: 134767, 5746, 5557 i 788 osób.

Saldo przepływów związanych z pracą według województw

Analizując sytuację województwa kujawsko-pomorskiego w aspekcie przyjazdów i wyjazdów do pracy w relacji z każdym z województw, dodatnie saldo dojazdów zewnętrznych zanotowano z 9 województwami. Oznacza to, że więcej pracowników przyjeżdżało z tych województw do kujawsko-pomorskiego, niż wyjeżdżało do nich z kujawsko-pomorskiego.

Kierunek i wielkość salda przepływów związanych z pracą między województwem kujawsko-pomorskim a pozostałymi województwami

Najwyższe dodatnie saldo w tym zakresie zanotowano z województwami: zachodniopomorskim (522 osób), warmińsko-mazurskim (484) oraz lubelskim (442). Ujemne saldo przyjazdów i wyjazdów związanych z pracą odnotowano z 6 województwami. Należały do nich 3 województwa sąsiadujące bezpośrednio z województwem kujawsko-pomorskim, tj.: mazowieckie (minus 7266 osób), wielkopolskie (minus 4253), pomorskie (minus 2270) oraz położone na południu województwa: dolnośląskie (minus 1090), małopolskie (minus 574) oraz śląskie (minus 17).

Autorzy opracowania: *Milena Krajewska pod kierunkiem dr Wiesławy Gierańczyk; Referat Analiz i Badań Regionalnych*
tel. 56 6117128

Redakcja merytoryczna, techniczna, skład i grafika komputerowa: *Marta Kobyłecka, Rafał Lis, Paulina Olbryś*
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych

Informatorium: e-mail: InformatoriumUSBDG@stat.gov.pl, tel. 52 3669400